Vol. 5 | No. 5 | October 2019

Impact Factor: 4.197 | ISSN: 2454-5503

CHRONICLE OF HUMANITIES AND CULTURAL STUDIES

A Peer Reviewed Bimonthly International Journal

Special Issue On

IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON SOCIETY

Guest Editor
Dr. Vasant Satpute

Associate Editor
Dr. M. D. Kachave

Assistant Editors
Dr. B. V. Andhale
Dr. M. G. Somvanshi
Dr. A. B. Sarkale

Scanned by CamScanner

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College
Sonpeth
Dist. Parbhani

IMPACT FACTOR:4.197(IIJIF) ISSN: 2454-5503

CHRONICLE

OF HUMANITIES AND CULTURAL STUDIES (CHCS)

VOL. 5 NO. 5 SPECIAL ISSUE OCTOBER 2019

A Peer Reviewed Bimonthly International Journal

Special Issue On

IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON SOCIETY

Guest Editor

Dr. Vasant Satpute

Associate Editor

Dr. M. D. Kachave

Assistant Editors

Dr. B. V. Andhale

Dr. M. G. Somvanshi

Mahatma Gandhi Education and Welfare Society's

CENTRE FOR HUMANITIES AND CULTURAL STUDIES, KALYAN (W)

www.mgsociety.in +91 8329000732 Email: chcskalyan@gmail.com

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College
Sonpeth
Dist.Parbhani

२२. माध्यमांच्या सामाजिक जबाबदारचे अवलोकन / **डॉ. हरिभाऊ कदम**
२३. ग्रंथालय व सोशल मिडिया / संगिता कातळे
२४. सोशल मिडीया आणि शैक्षणिक व्यवस्था / **डॉ.कहाळेकर जी.वाय.**
२५. सोशल मिडियाचा समाजावरील प्रभाव / **मनीषा तु. खंडाळे**
२६. सोशल मीडिया आणि सायबर गुन्हेगारी / **डॉ.सचिन खोकले**
२७. ग्रंथालयात सोशल मीडीयाचा वापर – एक दृष्टिक्षेप /
कु. शारदा के. लांबेकर,
२८. साहित्य आणि सोशल मिडिया / **डॉ. राम मायकर**
२९. सोशल मिडीया- आनंददायी भस्मासुर / **डॉ. मोहन मिसाळ**
३०. प्रसार माध्यमाचे बदलते स्वरूप / **डॉ.अंभुरे एस.डी**
३१. समाजमाध्यमांचा सुनियोजि तवापर महिलांसाठी वरदान /
डॉ. जयदेवी पवार
३२. माध्यमांची सामाजिक बांधीलकी : एक चिंतन / **डॉ.शशीकांत द. परळकर**
३३. पत्रकारिता आणि सोशलमिडीया / **समाधान दराडे**
३४. सोशल मिडीयाची बॅकींग क्षेत्रातील भूमिका / **डॉ. साबके भागवत श्री.**
३५. समाजासमोरील सोशल मिडीयाचे नवीन आव्हाने / **डॉ.शिंदे सुरेखा स.**
३६. प्रसारमाध्यमातून मराठी साहित्यदर्शन : एक शोध /**डॉ. नामदेव सोडगीर**
३७. सामाजिक माध्यमांचा प्रशासनावरील प्रभाव / **डॉ.सोमवंशी मुक्ता (गंगणे)**
३८. कृषि क्षेत्रावरील समाजमाध्यमांचा प्रभाव /
स्वप्नील उबाळे / प्रा.डॉ.सोमवंशी मुक्ता
३९. सोशल मिडीयाची क्रिडा क्षेत्रातील भुमिका व योगदान /
गोविंद वाकनकर
४०. समाजावर सोशल मीडियाचा प्रभाव / **यादव कल्याण द.**
४१. महिला आणि सोशलमीडिया / **आरती श्या. खांबेकर**
४२. राजकारण आणि सोशलमिडिया / **अशोक कि. वाकडे.**
४३. समाज माध्यमे आणि समाज / **डॉ. मिरा वि. फड**
४४. सोशल मिडिया ही तत्कालीन परिस्थितीत काळाजी गरज /
डॉ. गंगणे आर. व्ही.
४५. सोशल मिडियाच्या माध्यमातून होणारे लैंगिक गुन्हे / **डॉ.शिवाणी परळे**

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College
Sonpeth
Dist.Parbhani

39.

सोशल मिडीयाची किडा क्षेत्रातील भुमिका व योगदान

प्रा.गोविंद बन्सीधरराव वाकनकर,
किडा संचालक,
कै.रमेश वरपुडकर महाविद्यालय, सोनपेठ ता.सोनपेठ जि.परभणी

प्रस्तावना :– सोशल मिडीया सद्याच्या विज्ञान व तंत्रज्ञानाच्या युगात सोशिल मिडीया हे प्रत्येक व्यक्तीच्या जीवनात महत्वाचा हिस्सा बनले आहे. ज्यामध्ये अनेक फिचर आहेत जसे की, सुचना देणे, मनोरंजन करणे, ज्ञान मिळवणे इत्यादी सोशल मिडीया हे अपारंपारीक समाज माध्यम आहे. सोशल मिडीया हे खुप मोठे नेटवर्क आहे जे आपल्याला संपूर्ण जगाशी जोडते. शिवाय वेगवान गतीने माहिती देवाण घेवाण करण्याचे काम सोशिल मीडीयातून होते. सोशल मिडीयाच्या वापराने कोणतीही व्यक्ती, संस्था समुह किंवा देश आर्थिक सामाजिक, सांस्कृतिक आणि राजकिय दृष्टया समृध्द होवू शकतो.

सोशिल मिडीयाच्या माध्यमातून देशाची एकता अखंडता वाढवता येते. सोशल मिडीया कोणत्याही वर्गातील व्यक्तीसाठी उपयुक्त आहे. त्याचप्रमाणे किडा क्षेत्रात देखील महत्वाची भुमिका बजावतो. किडा क्षेत्रात सोशल मिडीयाच्या विकासासाठी शासनाकडून तर प्रयत्न चालू आहेत त्याचप्रमाणे Internet, Newspapers, Television, Media, Radio, Magazine, E-mail, Facebook, Pictures इत्यादी द्वारे किडा क्षेत्राताला डीझीटल बनवण्याचे काम सर्व स्तरातून करण्याचा मानस हा किडाप्रेमी, खेळाडू व पालकांचा दिसून येत आहे व हया बदलाचा फायदा किडा क्षेत्राला मिळणार आहे.किडा क्षेत्रात सोशिल मिडीयाची भुमिका या शब्दावरून आपणास बालपन आठवते कारण व्यक्ती हा जेव्हा बाल अवस्थेत असतो त्याकाळी त्याला सभोवतालच्या वातावरणाचा परिणाम होत असतो. बाल अवस्थेत प्रत्येक हालचाल द्वारे शरीर वेगवेगळया अवयव लवचिकतेत व वेगवेगवळया प्रकारच्या कवायतीस तयार असते. या अवस्थेतच्या पुढील टप्प्यामध्ये व्यक्ती खेळाडू हा सर्व हालचाली या योग्य वेळी करणे पसंत करतो जेणे करून त्याच्या त्या अवस्थेत खेळण्याची वेळ ही निश्चित करून दिलेली असते. जसे शाळाचा वेळ सकाळी असतो मग खेळण्याची वेळ दुपारी 4.00 वाजता असते यावरून त्या दिलेल्या वेळेत खेळणे हे बंधनकारक केलेले आपणास या ठिकाणी पहावयास मिळते. प्रत्येक व्यवस्थेमध्ये सर्व समावेशक केलेल्या नियोजनामध्ये खेळाला प्राधान्यकम हा शेवटी देण्यात सर्वांचा दृष्टीकोन या ठिकाणी पहावयास मिळतो.

सोशल मिडीया ची खेळातील भुमिका ::–

इंटरनेट :– इंटरनेटच्या वापराने नविन कौशल्यांच्या खेळातील कौशल्याचा वापर करण्यासाठी याची सर्वात महत्वाची भुमिका दिसून येते. यामध्ये खेळातील होणारी

बदल, मैदानी संबंधिते बदल, नवनविन कौशल्याचे होणारे बदल, स्पर्धेची ठिकाणे व वेळ याची अति जलद गतीने माहिती मिळतेच ती माहिती इतरांना त्याच क्षणाला पहावायास मिळते. यामुळे ज्या स्थितीत खेळाडू हा असेल त्याला त्या ठिकाणी इंटरनेट च्या माध्यमातून बदल झालेल्या गोष्टी ज्ञात होण्यास मदत होते. इंटरनेट च्या वापरामुळे खेळात एखाद्यावेळी मॅच सामना चालू असतांना पंचांकडून चुकून निर्णय दिला तर तो परत पाहणे व त्यांची तो महत्वाची जबाबदारी ही मिडीया बजावतांना दिसते. घरी बसून ज्या ठिकाणी सामना स्पर्धा चालू आहे त्या ठिकाणी न जाता त्या खेळाचा मनसोक्त आनंद आपल्या घरी बघण्याची सोय या इंनटरनेटमुळे आज आपणास पहावयास मिळत आहे.

इंटरनेट हे सोशल मिडीयामध्ये महत्वाचे साधन म्हणून काम करतांना आपणांस पहावायास मिळते.

टेलिव्हीजन ::– दुरचित्रन, दुरदर्शन हे काही काळी आपला दर्जा टिकून ठेवतांना दिसते आहे. यामुळे क्रिडा क्षेत्रातील कामगीरी व सामना चालू असतांना लाईव्ह, प्रसारीत करून प्रेक्षकांना त्याचा आनंद देण्यात आजही वेगवेगळया स्पर्धा पाहतांना आपण पहात आहोत यामध्ये वेगवेगळया प्रसार माध्यमे काम करतात. त्यामध्ये झी, सोनी, दुरदर्शन इत्यादी प्रसार माध्यमातून आपणांस चालू घडमोडी ची चालू स्थिती पाहावयास मिळते. पुर्वी क्रिकेट क्रीडा क्षेत्रातील होण्या–या स्पर्धेपैकी ज्या स्पर्धांना प्रेक्षकांची गर्दी राहवयाची त्याच खेळाला न्याय देण्यास काम हे प्रसारमाध्यमे करत असत परंतू आज क्रीडा क्षेत्र हे करिअर म्हणून आपला ठसा उमटतांना दिसते. प्रो कबडड्री, प्रो खो–खो मॅटवरील, कुस्ती या मैदानावरील खेळाला मातीची खेळाला एक काळानूरूप झालेला बदलामुळे ते पाहण्यास रशिक गर्दी करत आहेत याचा भाग म्हणून सर्व प्रसारमाध्यमे यांचे प्रदर्शन आपल्या चॅनलवर प्रसारीत करून नगदी स्वरूपाची भागभाडवलांची मिळकत मिळवतांना दिसत आहेत. यामध्ये सिनेमागृहातील पीव्हीअर प्रणालीचा वापर समाजाला होत आहे.

न्यूज पेपर ::– वृत्तपत्राची खेळातील कामगीरी व प्रसिध्दी ही वरील प्रसारमाध्यममाप्रमाणे वृत्तपत्राची भुमिका व कामगीरी ही त्या काळापासून आजही तीचे त्यात टिकवून आहे. यामध्ये नविन वृत्तपत्रे निर्माण झाली ती दर्जा, परीसर, वस्तुनिष्ठा, किंमत या सर्व बाबीनूरूपावर काम करतांना दिसता आहेत. परंतू आज वृत्तपत्रकात छापून येणारी सर्व माहीती ही अतिरीक्त आहेत असे ही म्हणने वावगे ठरत आहे. कारण सर्वच वृत्तपत्राचा दर्जा हा वेगवेगळया प्रकारचा आहे. त्यामुळे बातमी तयार करतांना तीचा मुळ गाभ्यावरील मुददेमाल व त्याची प्रत्यक्ष चाचणी करूनच पत्रकाराने वृत्तपत्रात छापने बंधनकारक असते परंतू आज फेक कॉल व खोटी माहितीची दखल घेणे या वर्तमानकाळात तपासणे गरजेचे ठरतेच यामुळे खेळातील संक्षिप्त स्वरूपाची माहिती दुस–यादिवशी सकाळी वृत्तपत्रातून आपणास पहाण्यास मिळते. यामुळे खेळातील कामगीरी प्राप्त खेळाडूला त्याच्या कौशल्यचा

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College Sonpeth Dist.Parbhani

खेळातील कामगीरीच्या यशाचा वृत्तपत्रातून गुण गौरव करण्याचे काम पत्रकार करतांना दिसतात.

खेळाडूंन दिलेल्या प्रोत्साहनामुळे पुढील स्पर्धेसाठी त्यांना आत्मविश्वास व यश संपादनाची स्थितीत घेवून जाण्याचे काम हे वृत्तपत्र करतांना दिसतात.

मॅगझिनस् ::– क्रिडा क्षेत्रातील कामगीरीवर प्रत्येक खेळ, प्रकारावर प्रत्येक महिण्याला, विश्व मैदान, हे मासिक प्रकाशत होते यामध्ये खेळातील सर्व पदक विजेत्याचा, संघाचा गुण गौरव केलयाचा आपणास पाहावयास मिळतो. त्याचप्रमाणे Excellence in Physical Education and Sports हे JNIPE Gwailier येथून प्रकाशित होणारे मासिक आहे. Sportstar, sports Encyclodia, Think win like Dhoni, India.2018 my Olympic Journey, Stuff india, The club, India-2019 The Complate India, Sports Quiz, प्रतियोगीता दर्पन इत्यादी क्रिडा स्पर्धेतील कामगीरींचे प्रकाशन करून समाजातील खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्याचे काम सोशल मिडीया करतांना दिसते.

समारोप ::– अशाप्रकारच्या क्रिडा क्षेत्रातील जलद गतीने झालेले बदल सर्वांपुढे ठेवण्याचे काम सोशल मिडीया करतांना आपणास दिसत आहेत. क्रिडा क्षेत्राला इतर क्षेत्राप्रमाणे पाहणे उचित ठरणार आहे. क्रिडा क्षेत्रातील कामगीरी व त्यासाठी खेळाडूंना लागणा–या माहिती ही संगणक, वर्तमानपत्र, सोशल मिडीया, रेडीओ, प्रिंट मिडीया, इत्यादीद्वारे बदलत्या स्वरूपात प्राप्त झाल्यामुळे सर्वांपर्यंत तात्काळ पोहचवण्यास याचा मोठा फायदा होतांना दिसतो आहे. कारण खेळ व क्रिडा क्षेत्र म्हटले की, स्पर्धा व स्पर्धामध्ये वातावरण हे एक महत्त्वाचा घटक आहे. यामुळे कमीत कमी क्रिडा स्पर्धेतील स्थळातील बदल हा एका कॉलवर मोबाईल संदेशवर सर्वांपर्यंत पोहचवणे, स्पर्धांचा बदल करण्याचा महत्वाची जबाबदारी पार पाडतांना दिसत आहे. त्याचप्रमाणे क्रिडाक्षेत्रातील कामगीरी ही प्रत्येक महिण्याच्या किंवा 3 महिण्यांना अथवा 1 वर्षांनी प्रकाशित करण्याचे काम मॅगझिन द्वारे करतांना पहावयास मिळत आहे. अशाप्रकारे नविन नविन गोष्टींची माहिती समाज, खेळाडू, मार्गदर्शक व समाजातील प्रत्येक घटकापुढे पोहवण्याचे काम सोशल मिडीया करतांना दिसत आहे. व त्याचा परिणाम हा क्रिडा क्षेत्रावर फार मोठया प्रमाणात झालेला दिसतो. सर्व बाबींचा खेळातील नविन कौशल्यांचा वापर हा सर्वांपर्यंत पोहचवणे. यासाठी उपयोग होतो. या माध्यमातून खेळाडूंना कौतूकाची थाप मिळते. त्यामुळे प्रोत्साहन मिळते. तसेच नविन खेळाडूंना अद्यायावत अशी माहिती तात्काळ मिळण्यास मदत होते. असे महत्वाचे योगदान सोशल मिडीयावर पार पडतांना दिसते. खेळ खेळल्यामुळेच व्यक्तीला जीवनामध्ये निरोगी सुदृढ व सक्षक्त नागरीक बनवण्यात खेळ परिणामकारक ठरणार आहे.

संदर्भ ग्रंथ :–

1. दैनिक लोकमत 2. दैनिक सकाळ 3. शारिरीक शिक्षण : आलेगावकर
3. क्रिडा मानसशास्त्र : आलेगावकर

Late Ramesh Warpudkar (ACS) College • Sonpeth • Dist. Parbhani •

Principal
Late Ramesh Warpudkar (ACS)
College Sonpeth Dist Parbhani